

ผลงานนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19)

โดย

นางสาวเกศริน เกตุชู
ผู้อำนวยการสถานศึกษา

นวัตกรรม **Active Learning**
ฐานสมรรถนะ
สู่กระบวนการถอดบทเรียน
ด้วยหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง”

โรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ 61

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

**ผลงานนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน
ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
(โควิด-๑๙) ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔**

๑. ชื่อผลงาน นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะ สู่กระบวนการถอดบทเรียน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. รูปแบบผลงาน รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติที่โรงเรียน (On-site)
๓. ระดับชั้นที่ใช้ในนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖
๔. กลุ่มสาระการเรียนรู้ บูรณาการ ๘ กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
๕. ชื่อเจ้าของผลงาน นางสาวเกศริน เกตุชู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
๖. ชื่อโรงเรียน บ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑
๗. สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายละเอียดเกี่ยวกับผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่โรงเรียน (On-site)

๑. การปฏิบัติตามศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.)

การจัดการเรียนการสอนในระยะที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติที่โรงเรียน (On-site) ของภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๔ โรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑ ดำเนินการโดยสลับกลุ่มมาเรียนของผู้เรียน ปรับลดรายวิชา ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน การวัดประเมินผล การสอนวิชาที่เชื่อมโยงระหว่างกัน ด้วยการบูรณาการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้และควรรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้งนี้ ได้มีการปฏิบัติตามมาตรการที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ศบค. และกระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยจัดทำแผนการเปิดเรียน และประกาศโรงเรียนรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพังงา มีการประเมินความพร้อมของโรงเรียนตามระบบ Thai Stop COVID Plus และมีมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) อย่างเคร่งครัด นำมาซึ่งการได้รับเกียรติบัตรสถานศึกษาที่มีมาตรการควบคุมโรคโควิด-๑๙ เข้มแข็ง

๒. เหตุผล/ความจำเป็น/แนวคิด ของการจัดทำผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

จากวิกฤตการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑ ได้เล็งเห็นถึงข้อจำกัดและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่โรงเรียน (On-site) ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงมีแนวคิดว่าจะจัดรูปแบบการเรียนการสอนอย่างไร

ในการบูรณาการความรู้ การสอนวิชาที่เชื่อมโยงระหว่างกัน การสร้างความรู้ที่เป็นรูปธรรมแก่ผู้เรียน เป็นความรู้ที่ไม่ได้เกิดจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถสร้างขึ้นโดยผู้เรียนเองได้ เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) ภายใต้บริบทที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา จึงเป็นที่มาในการคิดค้นสร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ภายใต้ชื่อผลงาน “นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะ สู่กระบวนการถอดบทเรียน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

“นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะ สู่กระบวนการถอดบทเรียน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนปกติที่โรงเรียน (On-site) โดยปฏิบัติตามศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ศบค. และที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดอย่างเคร่งครัด ตามรายละเอียดที่กำหนดในแผนการเปิดเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑ โดยมุ่งสู่การจัดการศึกษาบนฐานของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ที่ใช้ผลลัพธ์นำสู่จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ โดยที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะ ที่ผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นความสามารถ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ การทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ผ่านกระบวนการถอดบทเรียน (Lesson Learned : LL) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการความรู้ ที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เป็นระบบเพื่อสกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้เรียน และถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาเป็นบทเรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์โรงเรียนที่กล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สอนสำเร็จเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมคุณธรรมนำวิถี ประสานภาคีด้วยหลักธรรมาภิบาล สืบสานปณิธานแห่งศาสตร์พระราชา นำพาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้” โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะหลัก ๕ ประการ ตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาความสามารถที่จำเป็นของผู้เรียนต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ สมรรถนะการจัดการตนเอง สมรรถนะการสื่อสาร สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม สมรรถนะการคิดขั้นสูง และสมรรถนะการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

ทั้งนี้โรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑ มีความเชื่อว่านวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่จำกัดภายใต้หลักการของการบูรณาการความรู้ ที่จะช่วยสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นในอนาคต ในสภาพแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่ผู้เรียนและครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนตัวเองในวิธีการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์

๓. การออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

๓.๑ การออกแบบหลักสูตร

๓.๑.๑ ออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะ ภายใต้หลักการ ดังนี้

๑. กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัย และเป็นหลักในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) และแนวคิดสำคัญ (Key concept) ที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย

๒. จัดสภาพแวดล้อมและเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย และระบบสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน

๓. ออกแบบกระบวนการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อและสถานการณ์การเรียนรู้ที่ร่วมสมัย หลากหลาย และยืดหยุ่น ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน บริบทและจุดเน้นของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน

๔. เน้นประเมินเพื่อพัฒนาและสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนตามเกณฑ์การปฏิบัติที่เป็นธรรม เชื่อถือได้ เอื้อต่อการถ่ายโยง การเรียนรู้และพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นตามความเชี่ยวชาญ

๓.๒ เนื้อหาการสอนที่ใช้สื่อ

เนื้อหาการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒ เงื่อนไข ๓ ห่วง ๔ มิติ) บูรณาการสู่ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยใช้สื่อจากหนังสือแบบเรียน สื่อออนไลน์ สื่อ DLIT และ DLTV

๓.๓ การวัดประเมินผล

วัดและประเมินผลตามแนวทางฐานสมรรถนะ (Competency – Based Assessment : CBA) โดยมีลักษณะ ดังนี้

๑. วัดสมรรถนะอันเป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ไม่ใช่เวลามากกับการสอบวัดตามตัวชี้วัดจำนวนมาก

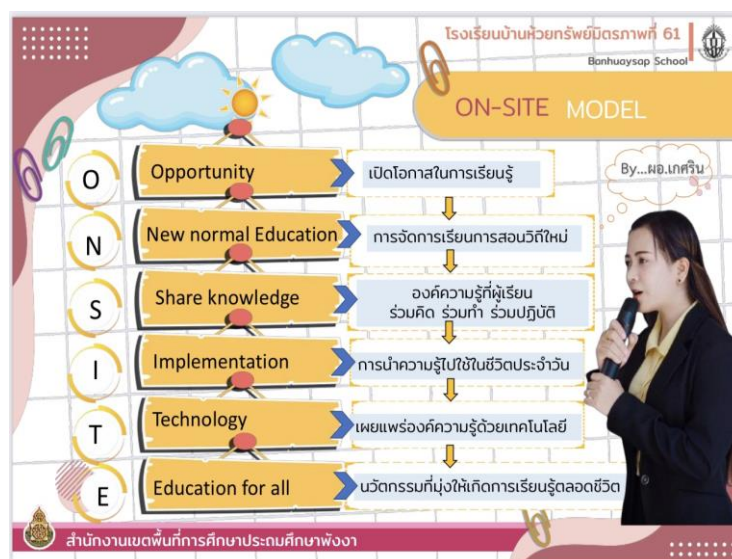
๒. วัดจากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะต่างๆ ตามเกณฑ์การปฏิบัติ ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มีข้ออิงกลุ่ม และมีหลักฐานการปฏิบัติใช้ตรวจสอบได้

๓. ใช้การประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากสิ่งที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เช่น การประเมินจากการปฏิบัติ (Performance Assessment) การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) รวมถึงการประเมินตนเอง (Student Self Assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)

๔. ใช้สถานการณ์เป็นฐาน เพื่อให้บริบทการวัด และประเมินเป็นสภาพจริงมากขึ้น โดยกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะโรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑

๓.๔ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

๑. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของ “นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะ สู่กระบวนการถอดบทเรียน ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ภายใต้หลักการของ “ON-SITE MODEL” ซึ่งคิดค้นสร้างสรรค์โดยนางสาวเกศริน เกตุชู ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑

๒. จัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะด้วยวิธีการ Active Learning เน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการปรับการเรียนรู้แบบ Passive เป็นแบบ Active โดยเน้นการที่ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) ต่อสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยกิจกรรมฐานสมรรถนะใช้หลักการบูรณาการความรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย ฐานการเรียนรู้ ดังนี้

ฐานที่ ๑ ภูมิใจได้

ฐานที่ ๒ แปลงผักรักพอเพียง

ฐานที่ ๓ ขนมโคหลากหลายสี

ฐานที่ ๔ ออมบุญวันละขวด

ฐานที่ ๕ ธนาคารโรงเรียน

ฐานที่ ๖ สหกรณ์ปันสุข

๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยกระบวนการถอดบทเรียน (Lesson Learned : LL) ซึ่งเป็นวิธีการจัดการความรู้ ที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ ที่เป็นระบบ เพื่อสกัดความรู้ที่ฝังลึกในตัวผู้เรียน และถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาเป็น บทเรียนด้วยตัวผู้เรียนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการ ปรับวิธีคิด และวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ และมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเชื่อมโยง กับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์โรงเรียนที่ กล่าวไว้ว่า “ผู้เรียนมีทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ สอนสำเร็จเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ส่งเสริมคุณธรรมนำวิถี ประสานภาคีด้วยหลักธรรมาภิบาล สืบสานปณิธานแห่งศาสตร์พระราชานำพาสู่อองค์กรแห่งการเรียนรู้”

๓.๕ การนำไปใช้

ผู้เรียนนำความรู้จากการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ผ่านกระบวนการถอดบทเรียน ถ่ายทอดองค์ความรู้ออกมาด้วยตัวผู้เรียนเอง เพื่อนำความรู้ ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๖ การปฏิบัติที่ชัดเจนตามขั้นตอนและกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ดังนี้

๑. วิเคราะห์สภาพปัญหา เหตุผล ค
๒. ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน
 - ๓.๑ จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ
 - ๓.๒ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ ด้วย Active Learning และการบูรณาการความรู้
 - ๓.๓ จัดกิจกรรมถอดบทเรียนโดยเชื่อมโยงกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๓.๔ ผู้เรียนนำเสนอผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยี
๓. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
๔. ประมวลผลความสำเร็จ ให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา

๓.๗ การจัดการเรียนการสอนร่วมกับวิชาอื่น

การบูรณาการความรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในกิจกรรมฐานสมรรถนะ

๔. ประโยชน์ของผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน

๑. แก้ปัญหาข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดค้นนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน
๒. พัฒนาผู้เรียนบนฐานสมรรถนะ ปรับกระบวนการเรียนการสอนวิถีใหม่ สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
๓. พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยกระบวนการ Active Learning
๔. ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วยตนเอง
๕. เกิดการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๖. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากฐานสมรรถนะ และมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น และนำสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๗. ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกิดการเรียนรู้การจัดการศึกษาแนวใหม่ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
๘. เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนขยายผลการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน
๙. เผยแพร่ผลงานนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนแก่สถานศึกษาอื่นได้นำไปใช้เป็นแนวทางในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๕. การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับบุคคล/หน่วยงาน

๑. ประชุมวางแผนการดำเนินงานกับคณะครูบุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านห้วยทรัพย์มิตรภาพที่ ๖๑
๒. เชิญปราชญ์ชาวบ้านร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ
๓. วิทยาลัยชุมชนพังงาส่งวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพและการปลูกผักแก่ครูบุคลากรและผู้เรียน
๔. ส่งครูและนักเรียนแกนนำศึกษาดูงานการดำเนินงานสหกรณ์และธนาคารโรงเรียน ณ โรงเรียนกระบือ
๕. ศึกษาดูงานการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง ณ โรงเรียนบ้านเขาเต่า
๖. นำครูเข้าอบรมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ รร.บ้านทุ่งเจดีย์

